

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

29.11.2021

№ 1255

«2022 – 2024 елларга Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районьнда китапханэ эшен үстерү» муниципаль программасын раслау турында

«Китапханэлэр һәм китапханэ эше турында» 1998 елның 21 октябрэндәге 1818-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, «2014 - 2025 елларга Татарстан Республикасы мәдәниятен үстерү» дәүләт программасын, «2014 - 2025 елларга китапханэ эшен үстерү» ярдәмче программасын раслау турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 16 декабрэндәге 997 номерлы карары нигезендә, Нурлат муниципаль районы Башкарма комитеты

КАРАР БИРӘ:

1. «2022 - 2024 елларга Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районьнда китапханэ эшен үстерү» кушымта итеп бирелгән программаны (алга таба - Программа) расларга.

2. Нурлат муниципаль районының «Финанс-бюджет палатасы» МКУсына чираттагы финанс елына район бюджетын формалаштырганда ел саен, мөмкинлекләрне исәпкә алып һәм шушы максатларга Нурлат муниципаль районы бюджетыннан жибәрелә торган чаралар чикләрендә Программа чараларын гамәлгә ашыруга акча бирүне күздә тотарга тәкъдим итәргә.

5. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесенәң социаль мәсьәләләр буенча урынбасарына йөкләргә.

Житәкче

Р.Р. Хәмзин

**«2022-2024 елларга Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районында
китапханә эшен үстерү»
муниципаль программасы паспорты**

Программаның Паспорты

Программаның исеме	2022-2024 елларга Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районында китапханә эшен үстерү (алга таба-Программа)
Программаны эшләү турында карар кабул итү датасы	«Бөтендөнъя мәгълүмат киңлегенә интеграция шартларында китапханә имиджы» Халыкара китапханә идеяләре форумы резолюциясе (Казан шәһәре) (2008 ел, 21 нче ноябрь).
Программаны эшләүгә нигез булып торучы норматив-хокукый актлар	«Китапханәләр һәм китапханә эше турында» 1998 елның 21 октябрэндәге 1818-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, «2014 - 2025 елларга Татарстан Республикасы мәдәниятен үстерү» дәүләт программасын, «2014 - 2025 елларга китапханә эшен үстерү» ярдәмче программасын раслау турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 16 декабрэндәге 997 номерлы карары
Программаның төп заказчысы - координаторы	Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Башкарма комитеты
Программаның төп эшләүчеләре	Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының «Жирлекара үзәк китапханәсе» муниципаль бюджет учреждениесе (киләшү буенча)
Программаның максатлары	Гражданның мәгълүматтан һәм белемнәрдән ирекле файдалануга хокукларын тәмин итә торган халыкка китапханә хезмәте күрсәтүнең нәтижәле системасын булдыру. Халыкка китапханә хезмәтендә традицион һәм яңа технологияләрне куллану, китапханәдә саклана торган милли мәдәни мирасны саклау өчен оптималь шартлар тәмин итү.

<p>Программаның Бурычлары</p>	<ul style="list-style-type: none"> • китапханэлэр эшчәнлеген хокукый һәм методик тээмин итүне актуальләштерү; • районда китапханә эшенең оештыру-функциональ структурасын үстерү; • китапханэләрнең музейлар, мәгариф һәм социаль учреждениеләр белән партнерлыгын үстерү һәм ныгыту; • китапханә фондларының заманча моделен булдыру; • гомуммәдәни мирас һәм мәгълүмат ресурсы өлеше буларак район территориясендә урнашкан китапханә фондларының сакланышын һәм куркынычсызлыгын комплекслы системасын булдыру; • Эш урыннарын, китапханә процессларын модернизацияләү һәм автоматлаштыру; • Район китапханәләренең бердәм мәгълүмат киңлеген тээмин итү, район китапханә челтәренең мәгълүмат системасын булдыру; • һәркем файдалана алырлык китапханәләргә аларның нәтижәле эшләве, кулланучыларның имин һәм уңайлы булуы өчен заманча жиһазлар белән тээмин итү; • Китапханәләргә уку һәм китаптар тарату буенча мәдәни-агарту эшчәнлеген киңәйтү; • социаль ярдәм таләп итә торган халыкның ялын оештыру һәм укуга жәлеп итү буенча китапханәләр эшен камилләштерү; • социомәдәни процесс буларак укуны өйрәнү; • барлык типтагы китапханә-мәгълүмат учреждениеләре өчен кадрларга агымдагы һәм перспективалы ихтыяжлар мониторингы; • тармакның әйдәүче белгечләрен әзерләүгә кертеп, күпдәрәжәле өзлексез һөнәри белем бирү системасы структурасын һәм эчтәлеген камилләштерү; • китапханә-мәгълүмат учреждениеләре белгечләрен беркетү системасын камилләштерү
<p>Программаны гамәлгә ашыру сроклары</p>	<p>2022 – 2024 еллар</p>

<p>Финанслау күләме һәм чыганаclarы</p>	<p>Программа чараларын финанслау Татарстан Республикасы бюджеты, Нурлат муниципаль районы бюджеты мөмкинлекләренә бәйле. 2022 - 2024 елларга программаны финанслауның гомуми күләме муниципаль берәмлекнең жирле бюджетыннан 81975,33 мең сум тәшкил итә, шул исәптән: 2022 елга 27325,1 мең сум; 2023 елга 27325,1 мең сум; 2024 елга 27325,1 мең сум. Татарстан Республикасы бюджетыннан - 0.00</p>
<p>Программаны гамәлгә ашыруның көтелә торган ахыргы нәтижеләре (нәтижеләрне бәяләү индикаторлары)</p>	<p>Программаны тормышка ашыру 2024 елга мөмкинлек бирәчәк: - китапханә фондлары яңарту дәрәжәсен 5% арттырырга; - халыкның китапханә хезмәте белән кызыксынуын 65%ка кадәр арттыру; - китапханә сайтларына керүчеләр санын кимендә 51% ка артуны тәэмин итәргә; - районда һәркем файдалана алырлык кимендә бер модель китапханә булдырырга; - югары һәм урта һөнәри белемле китапханә хезмәткәрләре өлешен 71 %ка кадәр арттырырга; - музейлар, мәгариф, социаль учреждениеләр белән берлектә гамәлгә ашырылган китапханә чаралары өлешен 40 %ка кадәр арттырырга; - китапханәләр уздыра торган чараларда катнашучыларның өлешен 40 %ка арттырырга.</p>

I. Проблеманың характеристикасы һәм аны программа методлары белән хәл итү кирәклеген нигезләү

Китапханә - оештырылган документлар фондына ия булган һәм физик һәм юридик затларга аларны вакытлыча файдалануга тапшыра торган мәгълүмати, мәдәни, мәгариф учреждениесе.

Хәзерге вакытта китапханәнең глобаль мәгълүмат киңлегенә үзгәрешләре йогынтысында үз эшенә технологияләрен генә түгел, ә инде килеп туган карашларын, төшенчәләрен, терминнарын да үзгәртәргә, үз мәгълүмат киңлегенә яңача модельләштерергә һәм оештырырга мәжбүр. Үз эшчәнлегендә, ресурсларда, партнерларны һәм үсеш приоритетларын сайлап алуда катгый регламентланган арадашчы учреждениесеннән китапханә халыкка мәгълүмати, сервис, мәдәни хезмәт күрсәтү һәм житештерү предприятиесенә әверелде.

Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары тарафыннан төбәк китапханәләре эшчәнлегенә норматив-хокукий базасын формалаштыру буенча эш алып барыла. Аерым алганда, түбәндәге норматив актлар кабул ителде: Татарстан Республикасының «Мәдәният турында» 03.07.1998 № 1705 номерлы, «Китапханәләр һәм китапханә эше турында» 1818 номерлы, 08.07.1992 № 1560-ХII номерлы, «Татарстан Республикасының дәүләт телләре һәм Татарстан Республикасында

башка телләр турында» 1992 елның 8 июлендәге 1560-ХІІ номерлы, «Татарстан Республикасының мәгълүмат системалары һәм мәгълүматлаштыру турында» 2014 елның 13 ноябрәндәге 58-ТРЗ номерлы законнары, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 16.12.2013 № 813 номерлы «Китапханәләр һәм китапханә эше турында» Татарстан Республикасы Законын гамәлгә ашыру турында».

Шул ук вакытта Татарстан Республикасы норматив базасының тулылыгы, аны корректировкалау проблемалары да бар. Соңгысы китапханәләр эшчәнлегенә оештыру-хокукый һәм эчтәлекле үзгәрешләр керткән «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Канунын кабул итү белән бәйле. Республика китапханәләре эшчәнлегенә норматив хокукый базасы даими рәвештә яңартылырга һәм камилләштерелергә тиеш.

Татарстан Республикасы китапханә эшенә төп юнәлешләре арасында иң мөһимнәрдән берсе-китапханә фондлары белән идарә итү.

Нурлат районы китапханәләренәң жыелма китапханә фондында 412926 данә китап һәм башка басмалар, шул исәптән магнит һәм электрон чыганаclarда документлар, шул исәптән 119871 данә-татар телендә. Муниципаль китапханәләр өчен фондларны даими яңарту мөһим, бу исә халыкка аңлаешлы һәм аның төрле ихтыяжларына җавап бирә торган актуаль жыелышларның күләме буенча оптималь булу мөмкинлеге бирәчәк.

2018 елда китапханә фондларын комплектлауга акча бүлеп бирелде:

федераль бюджеттан - 000 сум.

Республика бюджеттан -1226775,19 сум.

жирле бюджеттан -1170000, 00 сум.

ЮНЕСКО тәкъдимнәре һәм Россия Федерациясе Хөкүмәтенәң 13.07.2007 ел, № 923-р күрсәтмәсе белән расланган китапханә фондларын комплектлау буенча социаль нормативлар һәм нормалар нигезендә, китапханә фондын ел саен яңарту 1000 кешегә 220-250 китап тәшkil итәргә тиеш. 2021 елда Нурлат районында бер кешегә яңа керемнәр саны 0, 29 данә басма, шул исәптән басма, аудиовизуаль һәм электрон басмалар тәшkil итте.

Нурлат районында 2021 елда яңа кайткан китаплар 17058 данә тәшkil итә. Халыкара нормалар буенча балалар китапханәләре фондлары ел саен кимендә 5% яңа басмаларга тулыланырга тиеш. Нурлат районының балалар китапханәсен тулыландыру фонды күрсәткече 2021 елда 3 % тәшkil иткән.

Китапханәләр өчен китапханә фондларының сыйфатлы составы мәсьәләсе дә мөһим проблема булып кала бирә. Гомуми кулланылыштагы китапханәләрдә искергән әдәбият күләме, шул исәптән балалар өчен дә, 40 тан 60% ка кадәр тирбәлә. Мондый везгыять китап алырга килүчеләр санына да, китап бирүгә дә, гомумән уку процессларына да йогынты ясый.

Шунысын да билгеләп үтәргә кирәк, китапханә фондларының шактый өлешен тармак, уку-методик, вакытлы басмалар тәшkil итә, аларда актуальлек һәм ихтыяж искергән саен кими бара. Халыкка заманча актуальләштерелә торган белешмә һәм хокукый мәгълүмат бирүнең иң нәтижәле ысулы булып Интернет челтәренәң эзләү системаларынан файдалану мөмкинлеген тәмин итү, белешмә мультимедиа продуктларын сатып алу тора. Китапханәләр фондларының үсеш

стратегиясе электрон документлар, шул исәптән читтән торган ресурслар хисабына керемнәрнең составын киңәйтү һәм яңартудан башка мөмкин түгел.

«Китапханәләр һәм китапханә эше турында» ТР Законына үзгәрешләр кертү хакында» 22.04.2010 елдагы Татарстан Республикасы Законы нигезендә китапханәнең мәгълүмат ресурслары түләүсез һәм шуңа күрә халыкның барлык төркемнәре өчен иң кулай белем чыганакларының берсе булып тора. Мәгълүмати технологияләрне китапханә эшенә кертү нигезендә Глобаль челтәрдән файдаланучыларга шактый мәгълүмат бирелә. «Татарстан Республикасы китапханә челтәренең инфокоммуникацион инфраструктурасын булдыру» проектын тормышка ашыру кысаларында Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының «Жирлекара үзәк китапханә» муниципаль бюджет учреждениесенең (алга таба - «ЖҮК» МБУ) 43 китапханәсе дә компьютерлар белән тәмин ителгән (барлыгы 97), барысында да Интернетка чыгу мөмкинлеге бар.

Документларның электрон коллекцияләрен булдыру, фондларны һәм каталогларны цифрлы форматка күчерү һәм аларны ачык кулланылышта урнаштыру мөһим бурыч булып тора. Бу корпоратив каталогизация проектында чынлыкта катнашырга һәм бердәм мәгълүмат киңлеге булдыру өчен корпоратив ресурслардан файдаланырга мөмкинлек бирәчәк. Китапханәләрдә электрон каталогларның булуы кулланучыларга хезмәт күрсәтү өчен принципияль яңа мөмкинлекләр тудыра.

Китапханәләрне инновацион үстерү бурычларын хәл итү, беренче чиратта, китапханәчеләрнең тармакны модернизацияләүгә кадрлар белән тәмин итүгә һәм һөнәри әзерлегенә бәйле.

«ЖҮК» МБУдә 63 китапханә хезмәткәре эшли. Аларның күбесе (38 кеше) 10 елдан артык эш стажына ия. Алар арасында югары белем булганнар - 33 хезмәткәр (шул исәптән 21 китапханәче), урта-махсус -28 (шул исәптән китапханә-15 кеше). Белгечләр белән тәмин ителеш 96, 83%(профильле-57,14%) тәшкил итә.

Муниципаль реформаны кертү китапханә системасы эшчәнлегендәге оештыру-хокукый һәм эчтәлекле үзгәрешләрне үз эченә алды. Әйтик, 2010 елның гыйнварынан «ЖҮК» МБУ юридик зат статусына ия.

«ЖҮК» МБУ күрсәткечләре: кулланучылар саны-34213 кеше, килүчеләр саны-417515. Ел саен китапханәләр системасы тарафыннан 529991 данә китап бирелә.

Авыл халкының мәгълүмати тәмин ителеше дәрәжәсен күтәрү максатыннан, модельле авыл китапханәләре булдырыла.

Республикада авыл китапханәләрен модернизацияләүнең иң нәтижәле ысулы-үзәкләштерелгән дәүләт ярдәме хисабына авыл китапханәләрен этаплап төзү.

Программа китапханә хезмәт күрсәтүнең социаль юнәлешен игътибар үзәгенә куя торган ведомствоара бәйләнешне һәм бердәм мәгълүмат киңлеген булдыруны тәмин итә.

II. Төп максатлар, бурычлар, иң мөһим максатчан күрсәткечләр, программаны гамәлгә ашыру сроклары, шулай ук максатлар һәм бурычлар киселешендә нәтижәләрне бәяләү индикаторлары

Программаның төп максатлары булып түбәндәгеләр тора: гражданның мәгълүматка һәм белемнәргә иреккә керү мөмкинлеген тәмин итә торган халыкка китапханә хезмәте күрсәтүнең нәтижәле системасын булдыру. Китапханәдә саклана

торган милли мэдәни мирасны саклап калу өчен традицион һәм яңа технологияләрне китапханәдә куллану өчен оптималь шартлар тәэмин итү.

Куелган максатларга ирешү өчен түбәндәге бурычларны хәл итәргә кирәк:

китапханәләр эшчәнлеген хокукый һәм методик тәэмин итүне актуальләштерү;

районда китапханә эшенең оештыру-функциональ структурасын үстерү;

конкрет кешеләр, мэдәният, фән, техника, территорияләр өчен шартлар тудыру максатында үз социаль әһәмиятеңне көчәйтәргә;

милли масштабтагы интеграцияләнгән мәгълүмат буларак китапханә-мәгълүмат эшчәнлеген үстерергә, Россия Федерациясенең бөтен территориясендә мәгълүматтан, фәнни, мәгариф ресурсларыннан, мэдәни кыйммәتلәрдән ирекле, тигез һәм гомуми файдалануны тәэмин итәргә;

кәгазь, электрон аудиовизуаль һәм башка чыганаclarда социаль-әһәмиятле мәгълүматны саклап калу өчен таләпләр формалаштырырга һәм шартлар тудырырга;

музейлар, архивлар, фәнни, мәгариф һәм социаль учреждениеләр белән китапханәләрнең партнерлыгын үстерү һәм ныгыту;

китапханә фондларының заманча моделен булдыру;

район территориясендә урнашкан китапханә фондларының, гомуммэдәни мирас өлеше буларак, заманча технологияләр һәм техник чаралар кулланып мәгълүмати ресурс буларак сакланышының һәм куркынычсызлыгының комплекслы системасын булдыру;

район китапханәләренең бердәм мәгълүмат киңлеген тәэмин итү, Татарстан Республикасы китапханә челтәренең мәгълүмат системасын булдыру;

модельле китапханәләр төзү;

китапханәләргә аларның нәтижәле эшләве, кулланучыларның имин һәм уңайлы булуы өчен заманча жиһазлар белән тәэмин итү;

укуны һәм китапны алга сөрү буенча китапханәләргә мэдәни-агарту эшчәнлеген киңәйтү;

фәнни-социаль-мэдәни коммуникацияләр үзәкләре буларак китапханәләргә үстерү;

ял вакытын оештыру һәм халыкның социаль ярдәм таләп итә торган категорияләрен укуга жәлеп итү буенча китапханәләргә эшен камилләштерү;

социомэдәни процесс буларак укуны өйрәнү;

барлык типтагы китапханә-мәгълүмат учреждениеләре өчен кадрларга агымдагы һәм перспективалы ихтыяжларны мониторинглау;

тармакның әйдәп баручы белгечләрен эзерләүгә кертеп, күпбаскычлы өзлексез һөнәри белем бирү системасы структурасын һәм эчтәлеген камилләштерү;

китапханә-мәгълүмат учреждениеләре белгечләрен беркетү системасын камилләштерү.

Нәтижәләргә бәяләү индикаторлары:

- китапханә фондларының яңарту дәрәжәсе 5 %ка артачак;

- Интернет челтәренә ачык керү мөмкинлеге бирүче китапханәләр өлеше 100%ка кадәр артачак;

- китапханә сайтларында булу санының елына кимендә 10 %ка артуы;

- Районда һәркем файдалана алырлык бердән дә ким булмаган модельле китапханә ачылачак;

- югары һәм урта һөнәри белемле китапханә хезмәткәрләре өлеше 71% ка кадәр артачак;

- музейлар, мәгариф, социаль учреждениеләр белән берлектә гамәлгә ашырылган китапханә чаралары өлеше 40 %ка кадәр артачак;

- Китапханәләр уздыра торган чараларда катнашучыларның өлеше 40 %ка, китапханәнең сайты аша күчерелгән китапханә фондларының каталоглары өлеше, каталогларның гомуми күләменнән (6%) артачак.

1,5 китапханә фондларының мөрәжәгәте

55-66% китапханә хезмәте белән халыкны тәмин итү

Тамашачылар саны 12,2

Уку - 15,49.

III. Программа чаралары исемлеге

Куелган максатлар һәм бурычлар нигезендә программага 1 нче кушымтада китерелгән программа чаралары комплексын гамәлгә ашыру каралган:

1. Китапханәләр эшчәнлеген хокукий һәм методик тәмин итүне камилләштерү.

Программаның элге бүлеген гамәлгә ашыру өчен кирәк:

китапханәләр эшчәнлеген түбәндәге эшләнмәләр ярдәмендә хокукий һәм методик тәмин итүне актуальләштерү:

районда китапханә эшенең оештыру-функциональ структурасын түбәндәге юллар белән үстерү:

үзара хезмәттәшлек советы һәм регламентлары турында нигезләмәләр эшләү, музейлар, архивлар, фәнни, мәгариф һәм социаль учреждениеләр белән китапханәләрнең партнерлыгын үстерү һәм ныгыту:

уртак чаралар, республика фәнни-гамәли һәм мәдәни акцияләр уздыру буенча махсус программалар һәм проектлар эшләү һәм гамәлгә ашыру

еллык чыгымнарның гомуми күләмендә һәм Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгы керемнәренә махсус программалар һәм уртак чаралар үткәру проектларын эшләүгә һәм гамәлгә ашыруга ассигнованиеләр бүлеп бирү.

Чараларны гамәлгә ашыру китапханәләрнең ведомстволы таркаулыгын киметергә, гомуми мәгълүмати ресурслардан файдалануның нәтижәлелеген арттырырга мөмкинлек бирәчәк.

1. Китапханә фондлары белән нәтижәле идарә итү. Программаның элге бүлеген гамәлгә ашыру күз алдында тоту:

китапханә фондларының заманча моделен булдыру:

район китапханәләре фондларын төрле чыганаclarда үзәкләштерелгән туплау, китапханәләр фондларын милли, туган якны өйрәнү, тармак басмалары белән максатчан комплектауны тәмин итү, шул исәптән 2004-2013 елларга Татарстан Республикасы дәүләт телләрен һәм Татарстан Республикасында башка телләрен саклау, өйрәнү һәм үстерү буенча Татарстан Республикасы Дәүләт программасы чараларын тормышка ашыруга ассигнованиеләр бүлеп бирү, социаль эһәмиятле әдәбият сатып алуны исәпкә алып, 2004-2013 елларга Татарстан Республикасы

дәүләт телләрен һәм Татарстан Республикасында башка телләрен саклау, өйрәнү һәм үстерү, «Татарстан китап нәшрияты» һәм «Мәгариф» дәүләт нәшриятлары чыгара торган республика вакытлы басмаларының база комплектына ел саен үзәкләштерелгән язылуны оештыру, район территориясендә урнашкан китапханә фондларының сакланышы һәм иминлеге комплексы системасын булдыру, китапханәләрне фондларның иминлеге һәм сакланышы өчен кирәкле чаралар белән тәмин итү, китапханәләрне саклау һәм саклау өчен кирәкле чаралар белән тәмин итү, район территориясендә урнашкан китапханә фондларының сакланышы һәм куркынычсызлыгы буенча комплексы системасын булдыру.

Керемнәр күләмен, шул исәптән электрон чыганаclarдагы басмаларны арттыру, шулай ук Фондның яңартылу характеристикасын яхшырту Програмада каралган эшнең башка юнәлешләре белән беррәттән, 2024 елга район китапханәләре фондларын сизелерлек яңартырга, аларны сыйфат характеристикаларын арттырырга һәм, нәтижә буларак, китапханә кулланучылары санын арттырырга мөмкинлек бирәчәк. Китапханә фондларының сыйфатлы оештырылуы районның социаль-икътисадый үсеш дәрәжәсен билгели торган интеллектуаль стратегик ресурс формалаштыра. Шуңа күрә оптималь балансы комплектау - китапханәләр генә түгел, гомумән, республика үсешенә мөһим өстенлеге. Басма һәм электрон форматларда иң яхшы басмалар язылу һәм комплектау чыгымнарын сизелерлек дәрәжәдә арттырырга кирәк.

3. китапханә эше өлкәсендә мәгълүмати-коммуникацион технологияләрнең интенсив үсеше. Программаның әлеге бүлеген гәмәлгә ашыру ике юнәлештә үсешне күздә тотта:

- район китапханәләренең бердәм мәгълүмат киңлеген тәмин итү;
- эш урыннарын модернизацияләү һәм автоматлаштыру;

Структурлаштырылган кабель системаларын монтаждау һәм челтәр жиһазлары белән тәмин итү, Татарстан Республикасы телекоммуникацияләренең дәүләт интеграцияләнгән системасына тоташтыру, компьютер техникасы һәм жайланмалары белән тәмин итү.

Әлеге чараларны тормышка ашыру район халкына күрсәтелә торган Китапханә хезмәтләренең саны һәм сыйфатлы дәрәжәсен арттыруга ярдәм итәчәк. Мәгълүмати-коммуникацион технологияләр куллану; кулланучыларга кирәкле мәгълүматны Интернет челтәренә керү һәм виртуаль белешмә хезмәтен булдыру юлы белән житкерү мөмкинлеген киңәйтү; китапханәләр сайтларында урнаштырылган мәгълүмат күләмен арттыру, бу кулланучыларның киң саны өчен кирәкле мәгълүматны һәркем алырлык итәчәк.

Китапханәләрнең үзара бәйләнешендәге челтәр технологияләрен үстерү, жыелма электрон каталог булдыру китапханәләрнең фондларны туплау, бүлү, инфраструктураны планлаштыру һәм үстерү буенча координацияләнгән гәмәлләрен тәмин итәчәк. Фондларның сыйфаты белән нәтижәле идарә итәргә һәм библиографик мәгълүмат булдыруга киткән чыгымнарны киметергә мөмкинлек бирәчәк; гомумроссия һәм дөньякүләм мәдәни процессларга интеграцияне тәмин итә торган ведомство һәм башка киртәләрен үз эченә алган китапханәләрнең бердәм мәгълүмати системасын формалаштырырга мөмкинлек бирәчәк.

4. һәркем файдалана алырлык китапханэлэрнең матди-техник базасын модернизацияләү. Программаның әлеге бүлеген гамәлгә ашыру түбәндәгеләрне күздә тотат:

Нурлат районында модельле китапханэләр булдыру;

китапханэләрне нәтижәле эшләү, кулланучыларның имин һәм уңайлы булуы максатларында заманча жиһазлар белән тәмин итү, шул исәптән:

махсулаштырылган жиһазлар һәм жиһазлар (стеллажлар, күргәзмә жиһазлары, компьютер өстәлләре һ.б.) сатып алу,

оргтехника сатып алу (ксерокс, принтер, сканер),

һәркем файдалана алырлык китапханэләрне телефонлаштыру,

янгын сүндерү һәм саклау сигнализациясе чаралары белән тәмин итү,

инвалидларга һәм мобильлеге чикләнгән кулланучылар төркемнәренә керү өчен матди-техник чараларның махсулаштырылган жиһазлары белән тәмин итү.

Чараларны гамәлгә ашыру китапханэләрне тиешле мәйданнар, аларның фондларының күләме һәм документларны саклау нормативлары белән тәмин итәргә мөмкинлек бирәчәк.

Кулланучылар коллективына, дүлөт һәм социомәдәни бурычларга һәм функцияләргә, китапханэләргә; фондларга ачык керүне оештыру өчен шартлар тудырачак, китапханә мохитенәң уңайлылыгы дәрәжәсен арттырачак, китапханэләрне оештыру техникасы һәм элемент чаралары белән жиһазландыру; инвалидларга һәм чикләнгән мобильлеге чикләнгән кулланучылар төркемнәренә мәгълүмат алу өчен махсулаштырылган жиһазлар һәм матди-техник чаралар белән тәмин итү дәрәжәсен арттырачак.

5. Укуның социаль статусын күтәрүгә ярдәм итү. Программаның әлеге бүлеген гамәлгә ашыру түбәндәгеләрне күздә тотат:

укуны һәм китапны түбәндәге юллар белән тарату буенча китапханэләрнең мәдәни-агарту эшчәнлеген киңәйтү:

укуга ярдәм итү һәм аны үстерү проблемалары буенча республика фәнни-гамәли конференцияләр үткөрү,

китап ролен күтәрүгә, укуның, әдәби иҗатның социаль статусын күтәрүгә, китапханә чаралары белән позитив тормыш кыйммәтләрен һәм тарихи белемнәренә формалаштыруга юнәлдерелгән республика китапханә акциясе, фестивальләр, күргәзмәләр, китап ярминкәләре, күчмә агарту акцияләре, республика конкурслары үткөрү,

уку, китапханә, китапханә хезмәтләренә тышкы һәм күрсәтмә рекламаның нәтижәле методларын һәм формаларын эшләү;

үзәк китапханә базасында телләренә өйрәнү буенча үзәкләр булдыру,

китапханэләр базасында һәвәскәрләр берләшмәләре,

район балалар китапханәсе базасында уку үзәге булдыру,

социаль ярдәм таләп итүче халык категорияләрен китап укуга тарту һәм ял оештыру эшен камилләштерү:

- социаль ярдәм таләп итүче халык категорияләре (аз керемле гражданныр, инвалидлар, ятим балалар, күп балалы гаиләләр, имин булмаган гаиләләр) өчен китапханә программалары булдыру.

Чараларны тормышка ашыру балалар һәм өлкәннәр өчен аерым махсус программалар булдыру тәҗрибәсеннән уку процессының өзлексезлегенә

нигезлэнгән Бердәм стратегияне эшләүгә; халыкның аз укый торган яки укый торган өлешенә йөз тоткан китапханә аудиториясеннән читкә чыгуга ярдәм итәчәк, укуга ярдәм итү буенча барлык чараларга жәмәгатьчелек һәм гавами характерда булачак. Инновацияләр банкы китапханәләргә китап һәм укуларны алга этәрү буенча инновацион тәҗрибәне оператив өйрәнергә һәм гамәлгә кертәргә мөмкинлек бирәчәк. Укуны популярлаштыру буенча нәтиҗәле чараларда катнашучы район халкының өлеше артачак.

Мөмкинлекләре чиклэнгән һәм халыкның аз керемле катламнары өчен мәгълүмати-китапханә һәм мәдәни хезмәтләрнең үтемлелеген арттыруга махсус программаларны, шул исәптән хәйрия акцияләре һәм проектларын тормышка ашыру юнәлдереләчәк.

б. Тармакның кадрлар потенциалын арттыру. Программаның әлеге бүлгегә чараларын гамәлгә ашыру өчен кирәк:

һөнәри белем бирү учреждениеләрен тәмамлаучылар өчен вакансияләр банкын булдыру һәм ана ярдәм итү;

дәүләт тарафыннан күп дәрәҗәле өзлексез һөнәри белем бирү системасының структурасын һәм эчтәлеген камилләштерү:

инновацион (модульле, дистанцион һ. б.) кадрларның квалификациясен күтәрү һәм яңадан эзерләү методлары, китапханә-мәгълүмат өлкәсе үсешенә төп тенденцияләренә туры килә торган методлар,

персоналны квалификация таләпләренә туры килүгә сертификацияләүне кертү,

региональ, Россия һәм чит ил китапханә-мәгълүмат һәм мәгариф учреждениеләре базасында китапханә-мәгълүмат белгечләренә стажировкаларын оештыру, квалификациясен күтәрү һәм һөнәри белемнәрен арттыру;

китапханәара, халыкара форумнарда, конференцияләрдә катнашу;

китапханә-мәгълүмат учреждениеләре белгечләрен түбәндәге юллар белән беркетү системасын камилләштерү:

тармакның кирәклеген исәпкә алып, китапханә-мәгълүмат белгечләрен максатчан контракт эзерлеген гамәлгә ашыру механизмнарын эшләү,

һөнәри белем бирү учреждениеләрен тәмамлаган һәм авыл жирлегенә эшкә килгән чыгарылыш сыйныф укучыларына ярдәм итү һәм беркетү механизмнарын эшләү (бер тапкыр бирелә торган пособиеләр системасы),

торак шартларын яхшыртуга мохтаж китапханә-мәгълүмат белгечләрен вакытлыча торак белән тәмин итү механизмнарын эшләү,

тармак белгечләренә грант ярдәме, «һөнәре буенча иң яхшы» республика конкурсларын уздыру.

Чараларны тормышка ашыру республиканың китапханә өлкәсендә кадрларның һөнәри һәм белем бирү потенциалын саклап калу һәм үстерүгә, укутуның нәтиҗәле системасын булдыруга, кадрларның квалификациясен күтәрүгә һәм һөнәри яңадан эзерләүгә ярдәм итәчәк.; китапханәләренә практик хезмәткәрләренә методик ярдәм күрсәтүне оештыру, Татарстан Республикасында, Россия Федерациясендә стажировкалар системасын булдыру, хезмәткәрләренә һөнәри үсешен һәм квалификацияләрен планлы рәвештә күтәрүне стимуллаштыруның нәтиҗәле критерийларын эшләү, китапханә хезмәткәрләренә

хезмэт шартларын яхшырту, аларны социаль яклау, торак шартларын яхшырту, тармактагы кадрларны ныгыту, аларның һөнәри абруен күтәрү.

№ т/с	Чара исеме	Чараны гамәлгә ашыру эшләре исемлеге	Башкару вакытлары	2022	2023	2024	Финанслау чыганагы
1.	Эш урыннарын аттестацияләү	Эш урыннарын аттестацияләү. Янгын минимумы буенча уку	2022-2024	60,0	60,0	60,0	ЖБ
2.	Махсулаштырылган жиһазлар һәм жиһазлар комплектларын сатып алу	Стеллажлар, күргәзмә жиһазлары, эш өстәлләре, филиаллар өчен урындыклар	2022-2024	1,0	1,0	1,0	ЖБ
3.	Оештыру техникасы белән китапханәләрне тәмин итү	принтерлар, проекторлар сатып алу	2022-2024	1,0	1,0	1,0	ЖБ
4.	Үзәкләштерелгән китапханә фондын комплектлау	Китаплар белән тәмин итү	2022-2024	300,0	300,0	300,0	ЖБ
5.	Вакытлы басмаларга үзәкләштерелгән язылу	Китапханәләр өчен газета һәм журналларга язылу	2022-2024	1,2	1,2	1,2	ЖБ
6.	Модель китапханәләр булдыру	Комплектование библиотек оборудованием	2022-2024	50,0	50,0	50,0	ЖБ
7.	Китапханә биналарына агымдагы ремонт	Стеллажлар, идәннәр, тәрәзәләр, ишекләр буяу	2022-2024	75,0	75,0	75,0	ЖБ
8.	Район чаралары	Конкурслар, акцияләр	2022-2024	60,0	60,0	60,0	ЖБ
9.	Курчак театры спектакльләре	Курчаклар тегү, декорацияләр	2022-2024	20,0	20,0	20,0	ЖБ
10.	Язучылар белән очрашу	Авылларга чыгу, сувенирлар алу	2022-2024	10,0	10,0	10,0	ЖБ
11.	Китаплар нәшер итүне оештыру	Китап язу, бастыру	2022-2024	60,0	60,0	60,0	ЖБ
12.	Туган якны өйрәнү порталын булдыру һәм аңа ярдәм итү	Мәгълүмат, фотоматериаллар жыю һәм урнаштыру	2022-2024	15,0	15,0	15,0	ЖБ

IV. Программаны ресурслар белән тәмин итү

Программаны финанс ягыннан тәмин итү Татарстан Республикасы бюджеты, Нурлат муниципаль районы бюджеты һәм федераль бюджет акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла.

Программаны финанслау күләме фаразланган характерда һәм тиешле елга республика бюджеты проекты формалаштырганда билгеләнгән тәртиптә ел саен аныкланырга тиеш. Бюджет финанславы күләме нигезендә, шулай ук күрсәтелгән чараларның үтәлешен анализлау нәтижәләре буенча проектларга һәм аларны гамәлгә ашыруның көтелүче нәтижәләренә төзәтмәләр кертергә мөмкин.

V. Программаны тормышка ашыру механизмы һәм аның үтәлешен контрольдә тоту

Программаны тормышка ашыру тиешле килешүләр нигезендә республика дәүләт хакимияте органнарының, Нурлат муниципаль районы жирле үзидарә органнарының, төрле ведомстволарның һәм дәрәжәдәге китапханәләренң үзара хезмәттәшлеген күздә тоту.

Нурлат муниципаль районы Башкарма комитеты Программаны тормышка ашыру белән идарә итә һәм аларның килешенгән гамәлләрен тәмин итү өчен вакытлы хисап нигезендә программа үтәлешен контрольдә тоту, бүлеп бирелә торган финанс чараларын үтәүчеләрнең рациональ кулланылышын контрольдә тоту, башкарма хакимиятнең башка органнары белән үзара бәйләнешне тәмин итә торган чараларны эзерләү һәм тормышка ашыру буенча агымдагы эш башкара., Чираттагы финанс елына программа чаралары ассигнованиеләренә жыелма бюджет заявкасын билгеләнгән тәртиптә эзерләү һәм тапшыру.

Программа ел саен гамәли чараларның еллык планын үтәү юлы белән тормышка ашырыла, аларны үтәү срокларын, башкаручыларны күрсәтә.

«Дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрне сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында» 2013 елның 5 апрелендәге 44 - ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә гамәлгә ашырыла.

Нурлат муниципаль районы башкарма комитеты, Программаны тормышка ашыруга бүлеп бирелгән финанс чараларын исәпкә алып, ел саен Программа чараларын тормышка ашыру чыгымнарын һәм программаның максатчан күрсәткечләрен аныклай.

Нурлат муниципаль районы башкарма комитеты квартал саен, хисаптан соң килүче айның 10 числосына кадәр Программа чараларын үтәүнең барышы турында мәгълүматны Татарстан Республикасы Мәдәният министрлыгына тапшыралар.

VI. Программаны тормышка ашыруның социаль-икътисадый нәтижәлелеген бәяләү.

Программада бердәм системалы якин килү нигезендә салынган китапханә эшен үстерү стратегиясе аны мәгълүмат индустриясенә компьютер техникасы, кешеләр тормышын яхшырту, максималь мәдәни һәм ижади үз-үзләрен күрсәтү максатларында мәгълүматны эшкәртүнең һәм куллануның югары нәтижәле автоматлаштырылган технологияләре белән жиһазландырылган иң яңа тармакларыннан берсенә әйләндерүгә юнәлдерелгән.

Библиотека эшчәнлегенә төп нәтижәләре, кагыйдә буларак, кичектерелгән социаль эффектта чагыла һәм мәгълүмат алмашу системаларының мөмкинлекләрен киңәйтү, квалификация, профессиональлек һәм ижатка сәләтләрне арттыруда, «эшлекле» белемнәрне мәгълүматка һәм рухи кыйммәтләргә нигезләнгән, үсешнең билгеле бер факторларына, мәдәниятләрнең бер яктан үтеп керүенә нигезләнгән әйләндерүдә, мәдәниятнең үз-үзен идентификацияләү өчен яңа мөмкинлекләр барлыкка килү исәбенә, мәдәниятнең мәдәни һәм тел төрлелеген саклауда чагыла.

Мондый төрдәге нәтижәләр гади статистик үлчәүләргә бирелми. Программада агымдагы эшчәнлек нәтижәләрен генә характерлаучы индикаторлар һәм күрсәткечләр системасы кулланыла. Шуңа ук вакытта Программаны гамәлгә ашыруга каралган акчалар исәбенән ярдәм итү күздә тотыла торган социаль-мәдәни проектларда аларны гамәлгә ашыруның нәтижәлелеге күрсәткечләре күрсәтелә.

Программа чараларын гамәлгә ашыру районында китапханәләрнең күпфункцияле эшчәнлеген хупларга һәм үстерергә, аларның интеллектуаль һәм мәдәни-ял даирәсендә позицияләрен ныгытып, китапханә системасын халык ихтыяжларына якынайтып, китапханә хезмәте күрсәтүнең заманча рәвешләрен гамәлгә кертүгә ярдәм итәргә, кулланучыларның белем бирү мәдәни дәрәжәсен күтәрергә, китапханәләрдән файдаланучыларга хезмәт күрсәтү сыйфатын яхшырту һәм китапханәчеләрнең эшен яхшырту, китапханәләрнең абруен күтәрү өчен уңайлы шартлар тудырырга, китапханәләргә заманча мәгълүмат технологияләрен куллану һәм аларны Россия һәм дөнья мәгълүмат системаларына интеграцияләү нигезендә китапханәләргә үстерүгә ярдәм итәргә, китапханә эше өлкәсендә бюджет чараларын тотуны оптимальләштерергә мөмкинлек бирәчәк.

Программаны тормышка ашыруның төп нәтижәләре-китапханәләрнең мәгълүмати эшчәнлеген активлаштыру, укучыларга хезмәт күрсәтү юнәлешләрен һәм формаларын киңәйтү, китапханәләрнең заманча мәгълүмати-коммуникацион технологияләр дәрәжәсенә чыгу һәм аларны комплекслы мәгълүмати-мәдәни үзәкләргә әверелдерү, халыкка мәгълүмати һәм китапханә хезмәтен яхшырту, фондларның сыйфат характеристикасын яхшырту һәм китапханәләрнең һәркем файдалана алырлык булуын арттыру., район китапханәләре фондларын төрле мәгълүмат чыганакларындагы документлар белән тулы күләмдә туплауны тәмин итү (ел саен 5% ка яңартуны тәмин итү), китапханәләр сайтларына ел саен

язылучылар саны 51% ка кадэр арту, китапханэлэрне китапханэ фондларын, кешелэрне һәм биналарны саклау һәм куркынычсызлык системалары һәм чаралары белән тээмин итү 25% ка кадэр; китапханэлэрнең матди-техник базасын ныгыту һәм модернизацияләү(китапханэлэр өчен китапханэ жиһазлары комплектларын сатып алу һ. б.), телефонлаштыруны таләп итә торган китапханэлэрнең гомуми саны, китапханэ чараларында катнашучыларның өлеше 60% ка кадэр арту, укытуның оптималь моделен булдыру, инновацион белем бирү технологияләре нигезендә китапханэ хезмәткәрләренең квалификациясен күтәрү һәм һөнәри яңадан әзерләү (югары һәм урта һөнәри белемле китапханэ хезмәткәрләренең өлеше 71% ка кадэр арту), китапханэче һөнәренең абруен күтәрү.

Программада билгеләнгән нәтижеләргә ирешү районыда Бердәм дәүләт мәдәни сәясәтен тормышка ашыруның нәтижелеләгенә йогынты ясагач, китапханэ системасының үсештә, китапханэ хезмәтләрен камилләштерүдә, халыкның барлык катламнары өчен мәгълүмат алу мөмкинлеген тээмин итәчәк, шулай ук китапханэ һөнәрләренә белем бирүнең сыйфатын арттырачак.